

CONTROLUL AGRESIVITĂȚII ELEVILOR DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ – STUDIU DE SPECIALITATE

PROF. ÎNV. PRIMAR, CHINAN RAMONA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ION SIMIONESCU”, IAȘI

I. COLABORAREA ȘCOALĂ-FAMILIE ÎN DIMINUAREA AGRESIVITĂȚII COPILULUI – CERCETARE PEDAGOGICĂ PRIN INTERMEDIUL STUDIULUI DE CAZ

I. 1. Legitimitatea cercetării

➤ *Motivația alegerii temei*

Una din marile probleme ale lumii contemporane este agresivitatea. Acest fenomen este puternic mediatizat, cercetările și statisticile oficiale raportând o creștere spectaculoasă a fenomenului în ultimele două decenii, astfel încât escaladarea acestuia în școală a devenit cea mai vizibilă evoluție din câmpul educației formale. Aproape zilnic, mass-media prezintă diferite scene de violență petrecute în școală, de la cele mai ușoare forme, până la cele mai agresive.

Chiar dacă este o problemă delicată, stăpânirea acestui fenomen nu se poate face decât dacă îi sunt cunoscute cauzele, originile, formele de manifestare și posibilitățile de prevenire.

Asumarea cu responsabilitate și seriozitate de către școală a îndrumării din punct de vedere educativ a elevilor presupune confruntarea noastră, a cadrelor didactice cu problemele cotidiene ale comportamentelor agresive și violente ale copiilor, generate de cauze concrete precum: anturaj, familii dezorganizate, carențe educaționale, lipsa stimei de sine, etc.

➤ *Importanța temei*

Școlii îi revine o responsabilitate majoră în educarea și formarea la elevi a atitudinilor și comportamentelor non-agresive. Educația în școală trebuie să vizeze ansamblul personalității elevului, urmărind să-i formeze nu numai orizontul cultural, ci și cel afectiv, emoțional, volitiv, atitudinal, să-i susțină eforturile, să-i lărgască interesele să-i determine progresiv orientarea și să-i optimizeze procesul de socializare.

Agresivitatea reprezintă un act brutal, în afara regulilor și legilor, incompatibil cu ideea de dreptate. Înseamnă, de fapt, negarea existenței unei persoane, este o formă de anulare, prin forță, a libertății de acțiune și de exprimare a copilului. Ea poate răni fizic și psihic, redeschide răni nevindecate, poate leza demnitatea persoane înțr-atât încât aceasta să fie afectată pentru tot restul vieții.

Școala constituie un spațiu social de transmitere și asimilare de informații, dar și de modelare a personalității și de socializare. Este unul din mediile unde energia agresivă este mobilizată și drept urmare trebuie să răspundă exigențelor adaptării elevilor la conținutul de cunoștințe, la metodele de lucru propuse, la modul de funcționare și la regulile de disciplină.

În mediul școlar se întâlnesc adesea următoarele forme de agresivitate:

- fizică: bătaia, lovirea, pedepse corporale;
- emoționale: intimidarea, umilirea, amenințarea, izolarea;
- verbale: denigrarea, poreclirea, forme de dispreț, de înjosire, înjurăturile.

Multe dintre aceste acte agresive pot fi înlăturate, evitate, personalul implicat în procesul de învățământ având în acest sens un rol esențial. Relațiile umane bazate pe respect, încredere,

cunoaștere, dar și înțelegerea corectă a distanței dintre profesor și elev – toate acestea stau la baza autorității dascălului.

Modul în care cadrelor didactice din școli le pasă de copii este reflectat în felul în care colaborează cu familiile lor. Dacă educatorii îi privesc pe copii ca pe niște simpli elevi, e probabil să considere familia ca fiind separată de școală. De aceea, familia este așteptată să-și facă treaba și să lase școlii educarea copiilor. Dacă, însă, îi privesc ca pe niște copii, e posibil să vadă atât familia, cât și comunitatea, ca parteneri ai școlii în dezvoltarea și educarea lor. Partenerii recunosc interesele lor comune și responsabilitățile față de copii și lucrează împreună pentru a crea programe mai bune și oportunități pentru elevi.

În condițiile propriului său plan de îmbunătățire continuă a predării, învățării și disciplinei, fiecare școală devine „o comunitate a celor ce învață”. Astfel, toți elevii se străduiesc și fac progrese în direcția atingerii standardelor dorite, fiind ajutați de profesori, părinți și alți parteneri cu care școala colaborează. Rolul școlii și al comunității este acela de îmbunătăți instrucția, evaluarea, dezvoltarea profesională a cadrelor didactice, abilitatea de a conduce a directorilor, implicarea părinților, astfel încât fiecare aspect al educației să funcționeze ca parte a unui întreg, sistem, care sprijină toți elevii pentru a-și atinge obiectivele.

Instituțiile care sunt la dispoziția copilului și a familiei trebuie să lucreze împreună pentru a schimba fundamental modul în care aceștia gândesc, se comportă și își folosesc resursele. Un astfel de sistem va fi în beneficiul întregii comunități în care locuiesc copiii și familiile lor. Pentru a se crea un cadru adecvat formării tinerii generației în conformitate cu idealul educațional va însemna eforturi comune ale mai multor parteneri, lideri cheie din diverse domenii, care conlucrează pentru a găsi cele mai bune soluții în acest sens.

Școala trebuie să privească parteneriatul cu familia ca o primă resursă, și nu ca un ultim refugiu, în promovarea învățării și dezvoltării personalității copilului. De fapt, colaborarea școală-familie este stabilită la nivel național, ca un tip de standard al politicilor și practicilor educative. Chiar termenul de parteneriat este bazat pe premisa că partenerii au un fundament comun de acțiune și un spirit de reciprocitate care le permit să se unească. Împreună, părinți, profesor, pot sprijini formarea comportamentelor moral-civice ale copilului prin acțiuni de colaborare, planificare și evaluare.

➤ *Probleme pe care le poate rezolva cercetarea*

Cercetarea își propune să rezolve problemele de comportament ale unui elev din clasa a II-a, an școlar 2013- 2014. Acestea pot fi enumerate ca:

- integrarea copilului în noul colectiv de elevi (ca urmare a repetenției) cu mai mare ușurință și, mai târziu în societate;
- creșterea performanțelor elevului în cadrul procesului instructiv-educativ și extrașcolar;
- identificarea modalităților de abordare a problemelor cu care se confruntă zi de zi;
- dobândirea curajului de a aborda cu calm și încredere situații noi;
- conștientizarea identității de sine, a respectului de sine, a unicității personalității sale;
- gestionarea conflictelor în care este implicat copilul ca urmare a comportamentelor neadecvate pe care le prezintă;
- responsabilizarea și implicarea părinților în relația școală-familie;

I. 2. Demersul teoretico-metodologic al cercetării

➤ *Problema cercetării*

Problema care face obiectul acestei cercetări este atitudinea refractară, agresivitatea fizică și verbală a unui elev în timpul programului școlar, la începutul clasei a II-a, an școlar 2013-2014.

➤ *Definirea obiectului cercetării*

Domeniul cercetării este reprezentat de stările de refuz, refractare, de agresivitate fizică și verbală ale unui copil de 9 ani în timpul unor activități educative școlare și extrașcolare desfășurate de către profesor și colaboratorii acestuia.

Obiectul cercetării îl reprezintă depistarea factorilor generatori ai comportamentului mai sus amintit.

➤ **Scopul cercetării**

Scopul cercetării este ameliorarea comportamentului elevului, conștientizarea de către acesta a faptului că un comportament calm, civilizat, binevoitor este calea cea mai eficientă de a rezolva problemele ivite și de a câștiga respectul celor din jur.

➤ **Obiectivele cercetării:**

- atragerea familiei în demersul pedagogic;
- depistarea factorilor declanșatori ai comportamentului agresiv;
- observarea evoluției interacțiunii, comunicării cu colegii, integrarea în colectivul clasei;
- formarea deprinderilor de muncă independentă și dezvoltarea gândirii, memoriei, atenției, limbajului, imaginației prin varietatea situațiilor cărora trebuie să le facă față;
- optimizarea randamentului școlar.

➤ **Ipotezele cercetării:**

- dacă se va dobândi colaborarea familiei privind abordarea unor comportamente calme, calde, de încurajare a activităților pozitive ale copilului, atunci acțiunile întreprinse la școală vor avea continuitate și acasă;
- dacă se va obține colaborarea tuturor elevilor din clasă, precum și a familiilor acestora, atunci ameliorarea comportamentului agresiv va fi mai rapidă;
- dacă se va urmări și analiza fiecare comportament neadecvat, atunci se va depista factorul declanșator după modelul cauză-efect;
- dacă se va lucra diferențiat, atunci se vor înregistra progrese în randamentul școlar.

➤ **Designul cercetării**

Cercetarea este structurată în două etape, fiecare dintre acestea conținând anumite operațiuni, în conformitate cu obiectivele urmărite.

Etapa I

Operațiuni	Obiective
Diagnoza	Stabilirea coordonatelor de analiză și identificarea stării de fapt în ceea ce privește comportamentul elevului.
Proгноza	Evidențierea și conturarea cauzelor declanșatoare a comportamentelor elevului.

Etapa a II-a

Operațiuni	Obiective
Intervenția	Atragerea familiei în demersul pedagogic. Declanșarea intenționată și controlată a unor acțiuni ce urmăresc creșterea stimei de sine și a încrederii în forțele proprii. Atragerea familiilor tuturor elevilor din clasă în demersul propus, prin intermediul Parteneriatului școală-familie.
Evaluarea	Evaluarea rezultatelor experimentului și formularea de concluzii și propuneri teoretice, precum și practice.
Diseminarea rezultatelor	Diseminarea rezultatelor cercetării prin prezentarea publică a acestora

➤ **Metodele de cercetare utilizate**

Pentru realizarea cercetării am apelat la o serie de tehnici și metode specifice acestui domeniu. Mi-am propus să prezint cât mai sumar metodele folosite. Îmi încep descrierea cu prima tehnică folosită, și anume:

Tehnica Documentară

După observația directă, documentarea a constituit a doua sursă principală de culegere a datelor și informațiilor despre copil. Un bun educator este cel care știe „să vadă” realitatea și totodată să se informeze asupra realității. Deși este o tehnică clasică, indispensabilă, nu poate constitui o sursă unică și nu poate suplini celelalte metode de cercetare.

Documentarea asupra temei cercetate mi-a oferit o imagine de ansamblu asupra anumitor aspecte vizate, ținându-se cont de faptul că în cercetarea realizată această tehnică este o metodă de evaluare a copilului, cât și un proces care se desfășoară pe toată perioada de realizare a cercetării.

Legat de documentarea faptică, cu direcție sigură - copilul: este recomandat, pentru a lucra eficient și ordonat, ca să se obțină cât mai multe documente relevante referitoare la situația acestuia, pentru cunoașterea și înțelegerea adecvată a lui. Tipurile de documente studiate au fost în majoritatea lor documente oficiale, cum ar fi: catalogul școlar, fișa de caracterizare psihopedagogică preluată de la profesorul pe care l-a avut copilul, ancheta socială de la primărie, fișa individuală de observație a comportamentului copilului. De asemenea am consultat și documente personale - particular oficiale, precum certificatul de naștere, buletinele sau cărțile de identitate ale părinților, precum și caietele elevului din anul școlar precedent.

În ceea ce privește documentarea asupra familiei copilului vizat, informarea am realizat-o pe terenul acesteia, prin anumite tehnici (observație, vizita la domiciliu) prin care am putut culege datele necesare.

Observația

Orice teorie trebuie să se bazeze pe observație, dar observația trebuie să aibă la bază o teorie. Observația este o tehnică de bază în cercetarea pedagogică; ea ne poate oferi date cu valoare de fapte, ce pot completa volumul de informații deținute. Ea trebuie să completeze și să se poată face corelații între valoarea de adevăr a opiniilor corelate cu fapte, comportamente concrete. Plasarea într-o teorie, ca bază a observării, este esențială; nu se pot aduna orice fel de informații, doar cele relevante din punct de vedere al scopului cercetării.

Observația este o tehnică de lucru ce necesită aplicarea pe întregul proces de studiere a unei problematice. În cadrul lucrării de față, observația a fost utilizată în cadrul mediului școlar, unde au avut loc o parte dintre întrevederile cu părinții, dar și în mediul familial. Presupune urmărirea comportamentului verbal și non-verbal al copilului și părintelui în timpul desfășurării unei vizite la domiciliu, și nu numai, sesizarea adevărului dintre răspunsurile oferite de interlocutor și comportamentul non-verbal al acestuia.

Am folosit următoarele tipuri de observație:

- *observația participativă-directă* - prin implicarea mea în activitățile educative realizate la nivelul clasei;
- *observația indirectă* - aspectul copilului, igiena și îmbrăcămintea;
- *observația intenționată, planificată* - unele aspecte care am considerat că trebuie să fie cunoscute, pe baza unui ghid de observație(exemplu - caracteristicile psihoindividuale ale copilului observate pe perioada desfășurării observației în mediul școlar și în mediul familial);
- *observația neanticipat, întâmplătoare* - aspecte legate de comportamentul părinților față de copil în momente care nu demaram o tehnică de lucru anume.

Informațiile obținute prin această tehnică trebuie analizate și sintetizate, eliminarea celor

neconcludente și reținerea celor ce relevă aspecte importante, legate de problemă, fenomenul studiat. Aceste informații trebuie validate și susținute și de alte tehnici.

Vizita la domiciliu - întrevederea

Am folosit foarte mult această tehnică pe parcursul întregii mele acțiuni de cercetare. Întrevederea a însemnat o foarte mare parte a întâlnirilor mele cu părinții copilului; pe baza lor am strâns foarte multe informații. Practic, întrevederea a fost principala tehnică de explorare a sentimentelor, stărilor afective ale copilului și părinților, anumite aspecte din viața lor personală.

Întrevederea este numită procedeu de investigare verbală, pentru că se bazează pe conversație, „schimburile” sunt informale, se pot cere completări și clarificări referitoare la aspectele neînțelese suficient, neexploatate optim. Desfășurarea întrevederii se bazează pe repetiții, pe reformulări, ceea ce oferă un cadru mai larg de manifestare a celor doi ce realizează dialogul. Se purcede la cunoașterea celuilalt mai nuanțată, prin exprimarea verbală, dar și prin conduite, fapte și reacții, stări afective manifestate „față în față”.

De asemenea, prin întrevederi am explorat reprezentările sociale, modul în care privesc părinții comportamentul agresiv al copilului lor, rolul mamei și al tatălui din punct de vedere educativ.

Atitudinea mea, ca persoană care a orientat discuțiile pe o anumită tematică, a necesitat deschidere, tact, naturalețe, a trebuit să reușesc să încurajez părinții să vorbească acolo unde au apărut momente de tăcere sau inhibiție. Cadrul contractual verbal al întrevederii s-a bazat pe înțelegerea scopului temei, obiectivelor ce au stat la baza apelului meu către părinți, pe acceptarea din partea acestora a „intromisiunii” în viața lor privată, cu asigurarea confidențialității și conștientizării rolului important pe care îl au în corectarea comportamentului copilului.

I. 3. Desfășurarea cercetării

Date de identificare ale copilului

Nume: C

Prenume: D

Sexul: masculin

Vârsta: 9 ani

Domiciliul stabil: LOCALITATEA X

Religia: ortodoxă

Etnia: română

Naționalitatea: română

Prezentarea problemei

Mama a murit la nașterea copilului, iar tatăl, când avea 5 ani. Absența figurii materne în perioada în care aceasta este fundamentală pentru formarea unui atașament sigur a determinat apariția angoasei de abandon. Tatăl copilului, datorită unor probleme de sănătate grave și accentuate de alcoolism și inadaptare socio-profesională, a eșuat în încercarea de a prelua o parte din obligațiile de status-rol-matern și de a deveni figura de atașament de care are nevoie copilul. În consecință, atașamentul dezvoltat de copil este aproape inexistent, acesta manifestând simptomatologia specifică reacției de stres post traumatic: anxietate, etimie negativă (stări depresive corelate cu scăderea randamentului și interesului școlar). Starea de stres post traumatic s-a accentuat în momentul decesului tatălui natural și integrarea copilului în familia substituit, în care acesta se simte mereu neglijat, marginalizat, cu obligații, dar fără prea multe drepturi. De asemenea, „frații săi” au dezvoltat un puternic complex de rivalitate fraternală. Sancțiunile aplicate de părinții substituit sunt de cele mai multe ori nejustificate.

Situația școlară a copilului este nesatisfăcătoare și nu corespunde nivelului de dezvoltare din punct de vedere intelectual a copilului. A început să lipsească frecvent de la școală, cu toate că părinții îl trimit în fiecare zi la cursuri. Ca urmare a comportamentului copilului, tatăl substitut îl ceartă mereu și chiar uneori îl și bate.

Mama substitut a sesizat că ceva nu este în ordine cu copilul și a dorit să se adreseze unui serviciu specializat, adresându-se pentru îndrumare asistentului social de la primărie.

Istoricul dezvoltării psiho-individuale

Copilul a crescut până la vârsta de 5 ani, cu tatăl natural, mama decedând la nașterea lui.

După decesul tatălui (când copilul avea 5 ani), C.D. a fost încredințat familiei surorii tatălui natural, familie care avea proprii copii.

Aspectul vestimentar îngrijit, preocuparea pentru propria imagine oferă primele indicii ale unei preocupări a familiei substitut în acest sens. Comportamentul lui C.D. este însă a unui copil neadaptat din punct de vedere social, acesta nerespectând regulile școlare și cele impuse de familie.

Modul de relaționare și mecanismele gândirii sunt dezvoltate conform vârstei, limbajul este corespunzător. Nu manifestă inhibiții în stabilirea relațiilor interpersonale, relaționând facil cu persoane de aceeași vârstă și cu cele de vârstă apropiată. Este dornic de conversație, în special pentru a încerca de a domina pe ceilalți.

Funcțiile psihice sunt corespunzătoare vârstei, atenția se captează și se menține satisfăcător, memoria este corespunzătoare vârstei. Copilul prezintă o bună capacitate de reprezentare mentală a situațiilor concretă, de a ordona logic și temporal, operațiile gândirii sunt dezvoltate corespunzător, în mod special analiza și sinteza.

Datorită caracterului autoritar al tatălui substitut și a lipsei părinților naturali, copilul a dezvoltat o serie de comportamente agresive, cu tendința de a lovi colegii dacă este provocat în vreun fel și mecanisme de apărare: minciuna, absenteism școlar.

Starea de sănătate este relativ bună, copilul nu prezintă până în prezent boli cronice. În prezent prezintă diagnosticul de „pneumonie acută”, beneficiind de medicamentele necesare vindecării.

Parcursul educațional

Copilul C.D. încă de la debutul școlarității a prezentat devieri comportamentale, care s-au accentuat cu înaintarea în vârstă. Într-o oarecare măsură, modul lui de a se comporta, dar și rezultatele slabe la învățătură i-au influențat decizia fostei lui învățătoare de a-l lăsa repetent la sfârșitul clasei a II-a. Ea a declarat că este un copil inteligent, însă performanțele școlare sunt mult sub potențialul său real, și sub aspectul comportamentului său la școală, atât în timpul activităților de învățare, cât și în recreație, devenise de „nestăpânit”. De asemenea, absentă de la școală, motivându-și lipsa prin minciuni. De multe ori deranja orele, vorbind cu colegii sau atrăgându-le atenția cu tot felul de gesturi. Nu își scria temele și nu învăța acasă. Îi plăceau foarte mult orele de educație fizică și mai ales să-și asume rolul de conducător în cadrul unui grup de joacă. Dacă cineva i se opunea îl lovea și îi vorbea urât. A fost prins de câteva ori fumând în W.C. de către alți copii. Are tendința de a influența și pe ceilalți colegi, antrenându-i în tot felul de obrăznicii.

Prezentarea familiei substitut

MAMA SUBSTITUT (sora tatălui natural)

Nume și prenume: M.N.

Locul și data nașterii: Iași, 1979

Domiciliul legal: localitatea X

Starea civilă: relație legal constituită - căsătorită

Studii: 12 clase

Profesia/ ocupația: vânzător

Loc de muncă: S.C.....S.R.L

Naționalitatea: română

Etnia: română

Religia: ortodoxă

Starea de sănătate: relativ bună, nu suferă de nici o boală cronică sau transmisibilă.

TATA SUBSTITUT

Nume și prenume: M.R.

Locul și data nașterii: Iași, 1976

Domiciliul stabil: localitatea X

Starea civilă: relație legal constituită - căsătorit

Studii: școala profesională

Profesia/ ocupația: muncitor calificat

Loc de muncă: SC.....S.A.

Naționalitatea: română

Etnia: română

Religia: ortodoxă

Starea de sănătate: relativ bună, nu suferă de nici o boală cronică sau transmisibilă.

Elemente personale semnificative: consumator de băuturi alcoolice ocazional

Informații sociale și familiale

Istoric familial

Mama copilului a decedat datorită unor complicații apărute în timpul nașterii. C.D. a crescut împreună cu tatăl său, până la vârsta de cinci ani, când după decesul tatălui, copilul a fost încredințat familiei surorii tatălui natural, familie care avea proprii copii.

Relații interpersonale în cadrul familiei

Despre bunicii materni nu se cunosc date, iar bunicii paterni sunt decedați. Relațiile copilului cu familia substitut sunt tensionate, iar copiii naturali din familie sunt privilegiați. Tatăl este revoltat de faptul că C.D. ar putea influența în rău pe copiii săi naturali.

Situația material-financiară

Condiții de locuit

Părinții substitut ai copilului locuiesc într-o casă compusă din patru camere, proprietate comună a soților, mobilată corespunzător și foarte bine întreținută. C.D. are camera sa cu toate cele necesare pentru pregătirea școlară.

PLANUL DE ACȚIUNE

Scopul:

- Conștientizarea tatălui asupra faptului că aplicarea pedepsei fizice este inefficientă pentru corectarea comportamentului lui C.D.
- Ameliorarea situației școlare a copilului prin implicarea acestuia în activitățile educative și îmbunătățirea frecvenței școlare, precum și stabilirea unui program de recuperare a lacunelor pe care elevul le prezintă.

Obiective pe termen scurt, mediu, lung.

a) Pe termen scurt:

- Colaborarea cu asistentul social pentru abordarea tatălui în vederea discutării a modului de comportament manifestat față de copil
- Efectuarea unui examen psihologic pentru evaluarea copilului din acest punct de vedere.

Puncte slabe:

- Refuzul tatălui de a participa la întâlnirea cu asistentul social
- *Puncte tari:*

- Mama substitut a solicitat ajutor pentru rezolvarea acestei situații și este de acord să beneficieze de sprijinul asistentului social în acest sens;

b)Pe termen mediu:

- Îmbunătățirea rezultatelor școlare ale copilului, asigurarea frecvenței acestuia la ore și la activitățile educative desfășurate de către colegii săi.

Puncte slabe:

- Refuzul copilului de a veni zilnic la școală.

Puncte tari:

- Copilul prezintă atașament afectiv față de mama substitut;
- Mama copilului cooperează cu învățătoarea pentru că dorește să fie ajutată pentru a rezolva starea conflictuală din familie datorată comportamentului lui C.D; de asemenea manifestă interes și pentru rezolvarea situație școlare a copilului.

c)Pe termen lung:

- Includerea în activitățile extrașcolare sportive;
- Stabilirea unui program de recuperare a lacunelor pe care le prezintă copilul, în special la disciplinele limba română și matematică.

Puncte slabe:

- Refuzul copilului de a participa la activitățile sportive;
- Posibilitate ca rezultatele școlare să nu se amelioreze și scepticismul tatălui în acest sens să fie confirmat.

Puncte tari:

- Părinții înțeleg că rezultatele școlare se vor îmbunătăți în timp și că trebuie să aibă răbdare în acest sens.

RAPORT DE ÎNTRVEDERE

Durata: 45 minute

Persoanele care au participat la întrevedere:

- Consilierul școlar și învățătorul copilului;
- Mama și tatăl copilului;
- Copilul C.D.

Locul: cabinetul consilierului școlar

Scopul: identificarea problemelor cu care se confruntă familia și oferirea unor sugestii mamei pentru a ameliora situația conflictuală din familie

Obiectivele urmărite:

- Identificarea stării generale a copilului și a problemelor de sănătate existente;
- Identificarea și intervenția în privința relațiilor dintre părinți și copil;
- Evaluarea nevoilor sociale și materiale ale familiei.

Observații:

- Copilul a avut o atitudine deschisă și comunicativă, povestind că tatăl său îl lovește, dar nu foarte tare, când face obrăznicii sau lipsește de la școală; consideră că el este vinovat pentru că îl supără pe tatăl său cu tot felul de obrăznicii, nu învață și lipsește de la școală.
- Mama este atașată de copil și dorește să primească sprijin în rezolvarea situației conflictuale din familie din cauza comportamentului lui C.D.

FIȘA DE OBSERVAȚIE (1)

Caracteristicile copilului: C.D.

Perioada de observație: prima întâlnire cu consilierul școlar la care am participat

Indicații: sunt enumerate caracteristicile psiho-individuale ale copilului observat

Caracteristici psiho-individuale observate:

- Ținută adecvată;
- Puțin timorat;
- Comunicativ;
- Negativist;
- Cooperant;
- Nervos;
- Ascultător.

FIȘA DE OBSERVARE A COPILULUI ÎN MEDIUL ȘCOLAR(2)

Caracteristicile copilului: C.D.

Perioada de observație: primele două luni de la începerea anului școlar

Indicații: sunt enumerate caracteristicile psihoindividuale ale copilului observate în mediul școlar atât în timpul orei, și mai mult în timpul recreațiilor

Caracteristicile psiho-individuale ale copilului observate în mediul școlar	
În timpul orei de curs	În timpul recreațiilor
<ul style="list-style-type: none">• Ținută adecvată;• Indiferent, dar și impulsiv uneori;• Cu spirit colectiv;• Adesea trist;• Tendința de a atrage atenția;• Temător.	<ul style="list-style-type: none">• Cu inițiativă;• Cooperant cu colegii;• Dominator în relație cu ceilalți colegi;• Nervos;• Curios;• Hiperactiv.

DESCRIEREA PLANULUI DE INTERVENȚIE PENTRU AMELIORAREA AGRESIVITĂȚII LUI C.D.

Colectivul clasei a II-a la care predau este format din 27 de elevi. În urma evaluării inițiale 10 elevi au dobândit calificativul F.B., 10 elevi calificativul B, iar 7 elevi calificativul S. dintre cei șapte elevi cu calificativ S, unul este C.D., care dă dovadă și de un comportament refractar la tot ce înseamnă activitate didactică și o mare neîncredere în forțele proprii, în acest sens.

Primul demers pe care l-a întreprins a fost acela de a mă apropia de băiat printr-un comportament blând, calm, dar ferm, apelând la mesaje de tip EU atunci când deranja prin comportamentul său activitățile desfășurate cu copiii. Am evitat pe cât posibil aplicarea pedepsei, foarte rar, adică atunci când săvârșea abateri grave, ca lovirea unui coleg sau distrugerea unui bun al școlii, l-am pedepsit nelăsându-l în pauză să iasă afară. Am reușit în felul acesta să-i câștig încrederea și respectul.

Pasul următor a fost reprezentat de discuțiile purtate cu mama copilului pentru a afla de ce copilului nu-i place să vină la școală și absentează des, nu-și rezolvă temele și nu învață. Am aflat că el nu vrea să fie „prostul clasei” și să râdă ceilalți copiii de el când ia un calificativ mic. Am stabilit împreună cu mama ca, pentru început să-l însoțească în fiecare zi pe C.D. până la ușa clasei, când va fi preluat de către mine. De asemenea, să-i acorde sprijin în rezolvarea temelor până când copilul va reuși să recupereze din cunoștințele lipsă. Colaborarea cu mama a dat rezultate pentru că C.D. este atașat de acesta și ține cont de sfaturile ei.

Fiecare comportament agresiv al lui C.D. a fost urmat de o discuție învățător-elev-mamă.

Cu ocazia unor ședințe cu părinții la care mama nu a putut veni și l-a trimis pe tatăl lui C.D. și pe parcursul celor patru vizite pe care le-am făcut la domiciliu, am reușit să stau de vorbă cu tatăl copilului, explicându-i urmările comportamentelor violente ale părinților asupra copiilor. Acesta a negat că l-ar bate pe C.D., „ci îi mai dă câte o palmă din când în când” sau că ar țipa la el. Nu am insistat, dar la fiecare întâlnire la care era și el prezent am subliniat faptul că toți copiii au nevoie de afecțiunea părinților și am abordat tema agresivității la copiii, punând accent pe cauzele care o generează și modalitățile prin care aceasta poate fi diminuată.

Am urmărit ca prin intermediul activității didactice desfășurate în clasă să pun accentul pe lucru individual și diferențiat a elevilor, avându-l mereu sus strictă observație pe C.D. Am gestionat cu mult tact conflictele apărute între C.D. și colegii de clasă.

Am convins părinții celorlalți copiii din clasă să fie alături de mine în acest demers, prin inițierea de activități de formare a părinților despre fenomenul agresivității (anexa nr. 1), evitând astfel confruntările de pe stradă ale lui C. D. cu părinții copiilor agresați de el. Orice intervenție din partea părinților a avut loc sub stricta mea observație și cu mediere din partea mea, când a fost cazul.

Domeniul de intervenție socio-afectiv a vizat integrarea în colectivul de elevi ai clasei, socializarea normală cu aceștia prin eliminarea comportamentelor agresive. În acest sens s-au desfășurat o serie de activități cu elevii, cum ar fi:

- recunoașterea comportamentelor pozitive sau negative ale unor personaje din diferite texte audiate;
- jocuri de autocunoaștere pe bază de imagini, desene;
- exerciții de recunoaștere și de comunicare a emoțiilor de bază apărute în situații variate;
- exerciții de stabilire a regulilor clasei, afișarea acestora;
- desene, colaje cu teme „Așa da! Așa nu!”;
- discuții și studii de caz despre: nevoile diferite ale fiecăruia, despre cum sunt văzuți de părinți, colegi, bunici, învățătoare, etc.

Aceste activități se regăsesc în procesul instructiv-educativ desfășurat la clasă în cadrul diferitelor discipline de studiu ce permit abordarea unor astfel de teme.

În cadrul desfășurării acestor activități lui C.D. i-au fost atribuite diferite responsabilități pentru a avea un rol activ prin implicarea sa. El s-a dovedit a prezenta entuziasm față de participarea lui la astfel de activități și chiar a dat dovadă de faptul că este un bun organizator.

Domeniul de intervenție cognitiv a vizat reducerea dificultăților de învățare prin exersarea și dezvoltarea capacităților instrumentale de citit-scris și a calculului matematic. În acest sens s-a stabilit un program de recuperare. Timp de trei luni C.D. a venit cu o oră înaintea colegilor la școală pentru a lucra la disciplinele limba română și matematică, unde prezintă cele mai mari dificultăți de învățare.

CONCLUZII:

- Întrevederile au fost centrate pe întărirea pozitivă, exprimarea emoțiilor, creșterea stimei de sine și a respectului față de cei din jur;
- Mama a învățat să-și apere copilul în situații de furie ale soțului;
- Rezultatele școlare ale copilului s-au îmbunătățit; calificativele bune îl bucură pe tatăl său, acesta schimbând-și comportamentul față de C.D. în bine;
- Nu mai este atât de agresiv cu colegii săi și frații „vitregi”;
- A început să frecventeze zilnic cursurile școlare și chiar să manifeste interes pentru a învăța.

II. GESTIONAREA DE CĂTRE CADRU DIDACTIC A CONFLICTELOR DINTRE ELEVI

În cadrul clasei de elevi pe care o conduc, ca în orice colectivitate umană, există o competiție înverșunată care generează conflicte de interese. Această competiție s-a instalat de timpuriu, având drept scop ocuparea unui loc superior în cadrul colectivității. Astfel, cu toată armonia aparentă dintre elevi, între ei există tensiuni. Adesea se formează mici grupuri care fac opinie separată, nu comunică decât în cercul lor strâmt, fiind tentați să săvârșească fapte cum ar fi: folosirea unui limbaj vulgar, furtul, agresivitatea fizică față de colegi, etc.

În acest caz, am dorit să dau dovadă de mult discernământ și profesionalism pentru a menține o stare de armonie, unitate și comunicare.

Deși, ca fiecare cadru didactic, îmi doresc ca grupul de elevi pe care îl conduc să funcționeze în armonie, să se implice în procesul schimbării de bunăvoie, nu se întâmplă mereu așa. Deseori apar stări conflictuale, păreri opuse, stare de dezacord, agresivitate fizică/ verbală. Am căutat de fiecare dată să găsesc cauzele apariției conflictului, să-l aplanez și să-i lămuresc pe cei implicați și pe ceilalți de efectele pe care le-ar putea produce amplificarea lui. Cu toate acestea stările conflictuale nu au dispărut și m-am gândit că e necesar să fac mai mult, să organizez activități speciale din care elevii să învețe cum să evite un conflict sau cum să-l rezolve pe cale amiabilă.

II. 1. Activitate didactică – *Despre conflicte*

Un bun prilej în demersul meu didactic a fost vizionarea spectacolului „În luptă cu TA-GA-TA”. Elevii au fost profund impresionați de lupta dintre bine și rău, de cele trei personaje negative, TA-TĂMBĂLĂU, GA-GĂLĂGIE și TA-TAPAJ, cât și de comportamentul negativ, la început, dar pe care și l-au schimbat în bine treptat, a celor trei frați, care împreună și alături de mama lor, au reușit să devină niște copii cuminți, ascultători, silitori, adevărații stăpâni ai aparatului GEDELIN-GENERATOR DE LINIȘTE.

Plecând de la subiectul acestui spectacol, de la impactul pe care l-a avut asupra elevilor și de la unele neînțelegeri, mai mici sau mai mari, apărute în clasă, am organizat următoarea activitate didactică.

TEMA: Despre conflicte

SCOP: Evitarea /Rezolvarea conflictelor

CLASA: a II-a

DURATA: 2 ore

MATERIALE: coli de hârtie, creioane colorate, carioca, fișe

METODE DE LUCRU : conversație, explicație, reflecție, studiu de caz, joc de rol, dialogul, brainstorming

MOD DE COMBINARE AL ELEVILOR : frontal, pe grupe, individual, în perechi

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

Anunțarea temei și scrierea titlului pe tablă

Reactualizarea cunoștințelor

Povestirea orală, pe bază de întrebări, a subiectului piesei de teatru

Joc de rol –Să jucăm teatru!

Activitate individuală

Timp de câteva minute fiecare elev va scrie pe o coală mare comună, așezată pe tablă, un cuvânt, un gând, prin care să exprime ce i-a impresionat mai mult din piesa de teatru. Acest moment al lecției creează o atmosferă tensionată în grup din diferite motive (timpul limitat, accesul la foaia albă, poziția în bancă, etc.)

Activitate frontală

- Ați reușit să scrieți ceva?
- E ceea ce ați simțit?
- De ce nu ați reușit toți ?,etc.

Elevii au răspuns:

- Eu am reușit.
- Pe mine m-au împiedicat colegii pentru că stau în spatele clasei.
- Eu aș fi vrut să scriu mai mult. Dar m-au grăbit colegii.
- Eu am fost împinsă și am scris urât.
- Mi-ar fi plăcut să am foaia mea.
- *S-ar putea numi această situație „ de conflict” ?*

Elevii au înțeles că acest exercițiu în sine a fost un prilej pentru apariția unei tensiuni în grup.

Activitate în perechi - Răspundeți la întrebarea „Ce este un conflict ?”

Activitate frontală

- Să ne amintim împreună de câteva situații conflictuale apărute între voi!
- Care au fost cauzele apariției conflictului? Cum l-ați rezolvat? Cum credeți că pot fi rezolvate conflictele?

Activitate pe grupe mari - Cum te porți dacă:

- G1-doi colegi se bat cu îndârjire;
- G2-un coleg ți-a stricat stiloul ;
- G3-un coleg ți-a adresat cuvinte urâte ?

Să râdem puțin!

Zic oamenilor:- Ajută-te singur!

Dar cum să te ajuți singur

Habar n-are nimeni !

Glume școlărești

Tabelul disciplinar

Având în vedere că în ultimul timp au apărut câteva situații tensionate între voi, despre care ați și amintit, m-am gândit să afișez pe peretele clasei, la loc vizibil, un tabel disciplinar. Acesta va conține pe verticală numele vostru și orarul clasei, iar pe orizontală zilele săptămânii. Fiecare oră va avea locul ei în tabel. Pentru evaluare voi folosi figuri geometrice, astfel :CERC- pentru îndeplinirea sarcinilor, PĂTRAT- pentru atitudine pasivă, indiferență, neseriozitate, iar TRIUNGHI- pentru tulburarea liniștii în clasă, pentru provocarea conflictelor. La sfârșitul orei voi evolua fiecare elev și tabelul va rămâne la vedere mereu pentru voi ,pentru colegii mai mari, pentru părinți .Astfel fiecare va cunoaște situația disciplinară mult mai clar, iar când elevii disciplinați vor fi recompensați, nu vor exista nemulțumiri.

- Sunteți de acord cu acest tabel ? Putem folosi și alte simboluri de notare evoluției voastre !

Evaluare

- Ilustrează ce înțelegi tu prin proverbul „Ce ție nu-ți place/Altuia nu-i face.”

Trebuie să mărturisesc că elevii mei au participat cu plăcere, dar și responsabilitate la întreaga activitate și chiar dacă nu a trecut prea mult timp rezultatele au început să se cunoască. De un real folos este acel „TABEL DISCIPLINAR”, despre care am aflat dintr-o carte (vezi bibliografia). Elevii își verifică permanent situația. Cei care au rezultate bune (multe cercuri) se străduiesc să se mențină așa, influențându-i în mod pozitiv (direct sau indirect) și pe cei cărora „tabelul” le spune că nu stau tocmai bine la capitolul „disciplină”. S-a creat o oarecare concurență între elevi care este mai ascultător, mai disciplinat, mai responsabil și am putut observa o ușoară ameliorare a atitudinii pe care o aveau unii elevi, care erau mereu puși pe ceartă sau își rezolvau problemele prin violență fizică. Acest tabel poate fi eficient ca modalitate de evaluare și nu ca instrument de pedeapsă. Sunt conștientă că stările conflictuale nu vor dispărea definitiv mai ales că influența externă (din afara

școlii) este foarte puternică, dar alături de familie, de consilierul educativ al școlii, prin activități variate de consiliere și orientare acestea pot fi mult diminuate.

II. 2. Mediarea unui conflict dintre elevi

Prezentarea conflictului: În clasa a II-a elevii au mese pentru o singură persoană. Un elev slab la învățătură este așezat de către învățătoare pe același rând cu un elev foarte bun, în față, pentru a fi mai ușor supravegheat. Elevul foarte bun, conștient de valoarea sa, îl apostrofează zilnic pe cel slab: că se uită pe caietul lui, că-l copiază la lucrări și-și mută demonstrativ masa mai în spate, modificând șirurile și ordinea din clasă. Elevul slab răspunde rar și cu timiditate acuzațiilor, încercând fără succes să se apere. Scena se repetă zilnic.

Fiind vorba despre elevi de clasa a II-a rezolvarea acestui conflict se poate constitui și ca o temă abordată la activitățile educative. Se încearcă o soluționare a acestuia după metoda victorie – victorie prin implicarea întregului colectiv de elevi, urmând pașii propuși și poziția de mediator a învățătorului.

Stabilirea contextului de rezolvare a conflictului

Se stabilește soluționarea acestui conflict în cadrul unei activități educative;

Părțile implicate: elev bun la învățătură, elev cu rezultate slabe la învățătură

Identificarea nevoilor reale și a temerilor părților direct implicate:

Elev bun	Elev slab
Nevoi: <ul style="list-style-type: none"> - note foarte bune - recunoașterea valorii sale - atmosferă colegială - păstrarea individualității la lucrări - așezare armonioasă a meselor 	Nevoi: <ul style="list-style-type: none"> - note mai bune - ajutor la învățătură - atmosferă colegială - păstrarea demnității în fața colegilor - așezare armonioasă a meselor
Temeri: <ul style="list-style-type: none"> - pierde locul I din clasă - furtul ideilor sale de către coleg - muștrare de la învățător - chemarea părinților la școală - exemplu negativ în situațiile de într-ajutorare colegială 	Temeri: <ul style="list-style-type: none"> - mutare în altă bancă - muștrare de la învățător - pierderea liniștii personale - nepromovarea clasei - chemarea părinților la școală - respingerea de către colegi

Citirea hărții:

Terenul comun	Atmosferă colegială Așezare armonioasă a meselor Muștrarea de la învățător Chemarea părinților la școală
Viziunea comună	Ambele părți își dau seama că deteriorează liniștea clasei și-și modifică imaginea în fața învățătorului și a colegilor
Noi perspective și semnificații	Elevul slab are nevoie de ajutor suplimentar la învățătură Intervenția învățătorului poate fi decisivă
Nevoi ascunse, preocupări și răzbunări	Elevul bun se răzbună pe cel slab pentru că l-a întrecut la alergarea de viteză Elevul slab se teme că rămâne repetent

Temeri speciale	Personalitatea introvertită a elevului slab și atacurile asupra lui pot determina o depresie
Direcții	Furtul ideilor de la colegi Etichetarea între colegi ca „bun”, „slab”

Generarea de idei pentru soluționarea conflictului:

- dispunerea băncilor pe câte un singur rând (1)
- schimb de locuri între colegi (2)
- ajutor la învățatură pentru elevul slab (3)
- subiecte de dificultate mai redusă, la nivelul elevului cu probleme (4)
- mutarea elevului slab în altă bancă (5)
- sancționarea furtului de idei la lucrări (6)
- discutarea cazului în ședința cu părinții (7)
- semnarea unui “contract” de către toți elevii, cu reguli propuse de ei (8)
- laudarea elevului slab pentru orice performanță, cât de mică (9)
- mărirea numărului de lucrări colective pentru stimularea într-ajutorării (10)
- așezarea prin rotație în bănci (11)
- punctarea originalității în plus față de ideile obișnuite (12)
- împăcarea celor doi propusă de învățător(13)
- dezbateri la educația civică (14)
- citirea unei povestiri ce ilustrează un caz asemănător (15)
- discuție între cei doi elevi și părinții amândurora (16)
- joc de rol cu schimb de roluri între elevul bun și cel slab (17)
- concurs între cei doi la o disciplină unde au forțe egale (educație fizică) 18
- “Lider pentru o zi” (o lună în care toți copiii să fie pentru o zi lideri în toate activitățile) (19)
- însemnarea în calendarul clasei a zilelor fără ceartă cu un soare (30 zile însoțite consecutiv= o ieșire la teatru) 20

Selectarea și implementarea soluției:

Foarte eficiente și imediat aplicabile: 2, 3, 8, 10, 13, 14, 16, 19

Relativ eficiente și de perspectivă mai îndelungată: 1, 6, 7, 9, 11, 12, 15, 17, 18, 20

Indezirabile: 4, 5

Elevii s-au implicat cu entuziasm în rezolvarea acestui conflict și ei au fost cei care au generat majoritatea ideilor pentru soluționarea disputei dintre cei doi colegi. Rolul de mediator a fost preluat și de către doi elevi pe parcursul desfășurării activității prin intermediul jocului de rol. Implementarea soluțiilor s-a realizat pe parcursul a trei luni de zile, specificându-se în momentul realizării unei dinte ele prin bifarea acestora pe o planșă afișată în fața clasei.

II. 3. Proiect educativ – Prevenirea comportamentului agresiv la elevi

Grupul țintă: elevii clasei a II-a D, Școala „ Ion Simionescu”, Iași

Durata: 1 semestru

Scopul proiectului: Prevenirea comportamentului agresiv al elevilor prin armonizarea relațiilor dintre fete și băieți, dezvoltarea stimei de sine, cultivarea unor trăsături pozitive de caracter prin puterea exemplului, informarea asupra cauzelor și efectelor agresivității.

Activități desfășurate

Activitatea nr. 1 - Cine sunt eu? Cine ești tu?

Scopul: Formarea și dezvoltarea capacității de autocunoaștere

Obiectivele urmărite:

- să-și identifice propriile calități și defecte;
- să conștientizeze importanța calităților proprii în dezvoltarea personală.

CONȚINUTURI	TIPURI DE ACTIVITĂȚI	RESURSE/EVALUARE
<p>Eul emoțional</p> <ul style="list-style-type: none"> - față de sine; - față de lume; <p>„Eu simt...”</p> <p>Eul cognitiv</p> <p>„Eu gândesc...”</p> <p>Eul social (interpersonal)</p> <p>„Cum sunt și cum mă văd alții?”</p>	<ul style="list-style-type: none"> - povestea cu început dat „Oglinda fermecată”; - identificarea propriilor emoții, sentimente pozitive și negative (cu posibilitatea de a vorbi deschis despre aceasta); - joc – <i>Mima</i> (activitate de mimare a diferitelor emoții într-o situație dată); - activitate de stimulare a unor trăiri emoționale de către fete și băieți, în aceeași situație; - joc de identificare a propriului stil de învățare; - delimitarea caracteristicilor fiecărui stil de învățare; - joc de identificare a calităților – „Ce-aș fi dacă aș fi animal?” <p>Băieți Fete</p> <p>leu pisică – dominatorul iepuraș șoricel – dominatul câine maimuță – pacifistul</p> <ul style="list-style-type: none"> - joc – „Vreau și eu în grupul vostru!” <p>(Clasa este împărțită în fete-băieți, fiecare grupă caută jucătorul lipsă din echipa adversă și care trebuie să se recunoască după criterii prestabilite. Astfel se vor forma noi grupe mixte.</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea descrierii de către elevi a unui copil pe care îl simpatizează și a unui pe care nu-l simpatizează. 	<p>Metode:</p> <p>Observația Jocul de rol Studiul de caz Jocul didactic Predicția</p> <p>Evaluare</p> <p>Capacitatea de implicare în activitate, Capacitatea de a recunoaște calitățile și defectele proprii, precum și ale celorlalți</p>

Activitatea nr. 2 – Ce putem face împreună?

Scopul: Dezvoltarea și armonizarea relațiilor între fete și băieți

Obiectivele urmărite:

- să inițieze, să mențină și să dezvolte relații de comunicare;
- să respecte regulile din cadrul unui grup;
- să coopereze pentru realizarea unei teme comune;

CONȚINUTURI	TIPURI DE ACTIVITĂȚI	RESURSE/EVALUARE
<p>Identificarea propriilor modalități de</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pornind de la exemplul apropiat despre câine și pisică, prin extrapolarea relației către persoane se ajunge la concluzia că 	<p>Metode:</p> <p>Observația Jocul de rol</p>

<p>comunicare</p> <p>Barierele comunicării</p> <p>Importanța regulilor în cadrul grupului</p>	<p>mesajele transmise uneori pot fi percepute diferit, iar acesta poate fi motivul unor neînțelegeri ce apar între fete și băieți.</p> <p>- Prin intermediul unor jocuri de comunicare se concluzionează că fetele sunt interiorizate - modalitatea lor de comunicare cu băieții este mai mult nonverbală, în timp ce băieții sunt exteriorizați, comunicând cu fetele predominant verbal.</p> <p>- dezbateri: <i>De ce respinge o fată un băiat?</i> Posibile motive: Băiatul e dominant, timid, superficial, are randament școlar scăzut. Fata e timidă, are prejudecăți. <i>De ce respinge un băiat o fată?</i> Posibile motive: Fata e timidă, dominatoare, are un aspect fizic neplăcut. Băiatul e timid. Joc: „Te invit în lumea mea!”</p> <p>- Două grupuri combinate au ca temă de lucru o compoziție (compunere susținută și de un desen) cu titlul: „Lumea roz și Lumea bleu”; se alege câte un reprezentant din fiecare echipă care prezintă compoziția realizată.</p> <p>- Realizarea de proiecte cu tema „Cum îmi imaginez o jucărie a viitorului cu care se pot juca și băieții și fetele” – desene, descrieri, modelare, construire.</p>	<p>Studiul de caz Dezbateri Activitate practică</p> <p>Evaluare Capacitatea de implicare în activitate, Proiectul Produsele activității</p>
--	---	---

Activitatea nr. 3 – Cum rezolvăm conflictele?

Scopul: Gestionarea situațiilor de criză prin găsirea de soluții

Obiectivele urmărite:

- să se familiarizeze cu noțiune de conflict;
- să conștientizeze aspectele pozitive și negative ale unei situații conflictuale;
- să identifice atitudini și comportamente ce pot preveni o situație conflictuală;
- să găsească metode de rezolvare a unui conflict.

CONȚINUTURI	TIPURI DE ACTIVITĂȚI	RESURSE/EVALUARE
Conflictul	Pornind de la povestea „Portocala” se explică termenul de „conflict” (neînțelegere); se găsesc termeni cu sens asemănător și se verifică gradul de înțelegere al acestei noțiuni prin exemple	Metode: Observația Povestirea Studiul de caz Dezbateri

<p>Cauzele conflictului</p>	<p>Cauze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lipsa comunicării; - intoleranță; - lipsa empatiei; - refulare – răzbunare; <p>Comportamentul dominant la:</p> <p>Fete: agresiv-verbal; Identificarea de cauze și soluții.</p> <p>Băieți: agresiv prin forță fizică Identificarea de cauze și soluții.</p> <p>Rezolvarea unor situații simulate, între fete și băieți, prin intermediul marionetelor – păpuși; dramatizări.</p> <p>Se pot identifica următoarele căi de rezolvare: negociere, evitare, compromis, toleranță, cooperare.</p> <p>Temă de cercetare (cu referire la exemplul animalelor): De ce intră animalele în conflict?</p> <p>Jocul „Grădina clasei noastre” – se confecționează flori cu petale roz și bleu. Prin discuții referitoare la universul apropiat lor, atât fetele cât și băieții își pot descoperi preferințele comune. Astfel, ei își pot completa numele fie pe o floare roz, fie pe una bleu, fie pe ambele. Apoi florile sunt plantate în grădina clasei.</p> <p>Concluzie: Suntem diferiți și totuși ne asemănăm, alcătuind împreună grădina clasei.</p>	<p>Activitate practică</p> <p>Evaluare</p> <p>Capacitatea de implicare în activitate și de argumentare</p> <p>Tema de cercetare</p> <p>Produsele activității</p>
------------------------------------	--	---

Această temă a conflictului a fost abordată și în alte activități instructiv-educative, în cadrul disciplinelor cum ar fi: educație civică, limba română, consiliere și orientare (anexa nr.3).

Activitatea nr. 4 – Fiecare floare are parfumul său

Scopul: Creșterea stimei de sine

Obiectivele urmărite:

- să conștientizeze importanța fiecărei persoane;
- să găsească aspecte pozitive referitoare la propria persoană, dar și la colegi;
- să realizeze analogii: om-plantă, om-animal, argumentând opțiunea realizată.

CONȚINUTURI	TIPURI DE ACTIVITĂȚI	RESURSE/EVALUARE
<p>Stima de sine</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza unor texte cu conținut civic; - Vizionarea unor filme în care sunt surprinse activitățile copiilor și comportamentul lor; 	<p>Metode:</p> <p>Observația</p> <p>Povestirea</p> <p>Studiul de caz</p>

	<p>- „Floarea și omul - parfumul florii și fapta omului”, „Animalul preferat” – exerciții de analogie; dezbateri libere;</p> <p>- Joc didactic – „Mașina de spălat” – fiecare elev va trece printre două șiruri pentru „a fi spălat” (primește un cuvânt drăguț, o încurajare”</p> <p>Joc de rol – „Fântâna fermecată” – copiii așezați în cerc, își vor spune dorințele: „Dacă aș putea să fiu: o ...aș fi pentru că...”</p>	<p>Dezbateră</p> <p>Evaluare Capacitatea de implicare în activitate și de argumentare</p>
--	---	--

CONCLUZII

Astăzi în lume, în ciuda efectelor adverse binecunoscute privind agresivitatea din mediul familial, de la școală și din media, societatea continuă să dea răspunsuri scurte și pe termen scurt. Pentru a diminua cât mai mult posibil modalitățile distructive care apar ca urmare a agresivității în copilărie, este necesar să se acorde resurse și timp, energetice și financiare. Sunt necesare resurse predictibile, legate de siguranța și varietatea mediilor în care trăiesc copiii.

Dacă vrem ca agresivitatea să dispară din școli trebuie să fim proactivi în deciziile noastre și să analizăm originile problemei. Agresivitatea poate fi prevenită când copiii nu sunt predispuși numeroșilor factori de risc. Cercetările indică faptul că, modelele de comportament antisocial care apar precoce la copii constituie un enorm factor de risc cu rezultate negative pe termen lung.

Sunt necesare instrumente valide de identificare a copiilor care prezintă risc la vârste foarte fragede, urmate de o reorientare de pe aceste trasee distructive, fără a ignora problema în speranța că se va rezolva de la sine deoarece cu siguranță aceasta nu va dispărea. Incidența va fi și mai mare în absența unor intervenții și a unor suporturi adecvate.

Trebuie avut în vedere faptul că, înainte de a dezvolta modele de intervenție, mai accesibile și mai eficiente, trebuie să ne focalizăm asupra prevenției.

Cei care abordează agresivitatea copiilor de vârstă școlară mică, precum și cei care sunt în măsură să controleze acest fenomen (părinți, cadre didactice, psihologi școlari, etc.), trebuie să înțeleagă relația indestructibilă între experiențele timpurii de viață și sănătatea fizică, emoțională, socială și cognitivă.

Schimbări la nivel cultural se pot produce doar furnizând experiențe bogate la nivel cognitiv, emoțional, social și fizic. Înainte ca societatea să ofere aceste experiențe este necesară educarea privind dezvoltarea copilului. Educarea cadrelor didactice, a părinților, trebuie să fie continuată de dezvoltarea cercetărilor privind impactul experiențelor pozitive asupra dezvoltării copilului. Toate acestea trebuie să fie utilizate în același timp cu implementarea și testarea unor programe care să îmbogățească viața copilului și a familiei sale, precum și a unor programe de identificare precoce și intervenție proactivă.

Pornindu-se de la nocivitatea comportamentelor agresive, constatate în cadrul mediului școlar cu o pondere tot mai ridicată și de la nevoia de a interveni acolo unde această problemă se dovedește tot mai greu de stăpânit, perturbând chiar și realizarea adecvată a procesului instructiv-educativ și climatul general al școlii, se urmărește intervenția asupra acestui fenomen.

Sunt conștientă că stările conflictuale nu vor dispărea definitiv mai ales că influența externă (din afara școlii) este foarte puternică, dar alături de familie, prin activități variate de consiliere și orientare acestea pot fi ținute sub control.

Conflictele între copii sunt frecvente, datorate probabil unei imposibilități de a comunica mai întâi, unui control instinctual mai puțin elevat, cât și a unei maniere „învățate” de răspuns „rapid și adecvat” la o situație frustrantă.

Factorii implicați în educație trebuie să încerce să limiteze sentimentul frustrării, formulând reguli clare, iar majoritatea copiilor să se poată adapta acestor reguli.

Așadar, activitatea de combatere și prevenire a comportamentelor agresive ale elevilor este o sarcină complexă care presupune mult tact, răbdare și consecvență, atât din partea cadrului didactic, cât și din partea elevilor în discuție și a familiilor lor. Pentru a avea șanse de reușită în acest sens, ar fi bine să se țină cont de următoarele indicații:

- să nu ne bazăm doar pe comportamente oferite de lecturi, filme educative;
- copilul trebuie să cunoască, teoretic, dar și practic, intuitiv, și *Binele și Răul*;
- copilul să fie pus în situația de a rezolva problemele de viață în maniera lui;
- să compare modul lui de comportament cu regula;
- să fie învățat ce este respectul prin manifestarea unui respect față de sine, apoi față de ceilalți.

Controlul asupra agresivității copilului manifestată în mediul școlar este cel mai important aspect în răspunsul pe care societatea îl poate da acestui fenomen social. Sistemul educațional, deși dispune de autonomie, este o realitate socială ce se află în interacțiuni complexe cu societatea în general. De aceea, strategia de prevenire și control a agresivității școlarului nu poate fi o verigă izolată a prevenirii agresivității generale; o asemenea strategie, atunci când este realistă și, deci eficientă, are consecințe asupra societății la nivel general. Totuși, pentru a da o dimensiune de specificitate prevenirii și controlului agresivității copiilor de vârstă școlară mică, este necesar să optăm pentru un model de control adaptabil realității sociale în care se află școala.

BIBLIOGRAFIE

1. Albu, E., 2002, *Manifestări tipice ale devierilor de comportament ale elevilor preadolescenți—prevenire și terapie*, București, Aramis
2. Crețu, E., 1999, *Psihopedagogia școlară pentru învățământul primar*, Editura Aramis, București
3. Dumitru, I., 2008, *Consiliere psihopedagogică. Baze teoretice și sugestii practice*, Editura Polirom, Iași
4. Ibiș, A., 2001, *Influența agenților de socializare (familie, școală, grup de referință) asupra comportamentului predelicvent al elevilor*, Editura Pansofia, București
5. Sălăvăstru, D., 2003, „Violenta în mediul școlar” în Ferreol, G., Neculau, A. (coord), *Violența. Aspecte psihosociale*, Editura Polirom, Iași
6. Șoitu, L., Hăvârneanu, C., 2001, *Agresivitatea în școală*, Editura Institutului European, Iași
7. Ulrich L., Tudorache M., 2007, *Violența în școală. Ghid de bune practici*, Editura Atelier Didactic, București